

ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΛΟΓΙΑ.— **Δύο σολωμικαὶ διευκρινήσεις, ὑπὸ Γεωργ. Ν. Παπανικολάου.** Ἀνεκοινώθη ὑπὸ τοῦ Προέδρου κ. Ἑρρ. Σκάσση.

Ἔχω τὴν τιμὴν νὰ ἀνακοινώσω ἐνώπιον τῆς Ἀκαδημίας Ἀθηνῶν δύο διαφοριστικὰ στοιχεῖα ἀναφερόμενα εἰς τὸν «Διάλογον» καὶ εἰς τὸ «Elogio di Foscolo» τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ.

Τὸ πρῶτον ἀναφέρεται εἰς τὸ λατινικὸν ἀπόσπασμα τοῦ «Διαλόγου», περὶ τοῦ ὁποίου οἱ περὶ τὸν Σολωμὸν ἀσχολούμενοι ὁμολογοῦσιν ἄγνοιαν τῆς πηγῆς ἢ σιωπῶσιν. Τοῦτο εὐρηται παρὰ Κικέρωνι (de Or. 3,60) ἔχον οὕτω : *«quorum princeps Socrates fuit. Is, qui omnium eruditorum testimonio totiusque iudicio Graeciae cum prudentia et acumine et venustate et subtilitate tum vero eloquentia, varietate, copia, quam se cumque in partem dedisset, omnium fuit facile princeps iis, qui...»*.

Καὶ κατὰ μετάφρασιν Παπανικολάου :

«Τούτων δὲ πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Σωκράτης, ἐκεῖνος ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν μαρτυρίαν ὄλων τῶν πεπαιδευμένων καὶ κατὰ τὴν κρίσιν ὄλης τῆς Ἑλλάδος ὄχι μόνον κατὰ τὴν σύνεσιν καὶ τὴν δξύνουσαν καὶ τὴν κομψότητα (τῶν λόγων) καὶ τὴν λεπτότητα (τῆς ἐκφράσεως), ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν εὐγλωττίαν, τὴν ποιικιλίαν (τῶν θεμάτων), τὴν ἀφθονίαν (τῶν λόγων), μὲ οἰονδήποτε θέμα καὶ ἂν ἀπασχολεῖτο, ἀνεδείχθη ἀναντιρρήτως ὁ ἀνώτερος ὄλων...»¹.

Τὸ δεύτερον ἀναφέρεται εἰς ἐσφαλμένην κατὰ τὴν μετάφρασιν παραπομπὴν χωρίου τινὸς τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης, ὅπερ ἀπαντᾷ οὐχὶ παρὰ τῷ «Ἐκκλησιαστῇ», ὡς λέγουσιν οἱ μεταφράσται, ἀλλὰ παρὰ τῇ «Σοφίᾳ Σειράχ» ἔχον οὕτω : «*Καρδίαν παρωργισμένην μὴ προσταράξης καὶ μὴ παρελκύσης δόσιν προσδεομένου. Ἰκέτην θλιβόμενον μὴ ἀπαναίνου καὶ μὴ ἀποστρέψης τὸ πρόσωπόν σου ἀπὸ πτωχοῦ*» (Δ', 3-4). Καί : «*Χάριν ἀνθρώπου ὡς κόρην συντηρήσει*» (ΙΖ', 22). Ὁ Σολωμὸς ὁμοῦς γράφει σχετικῶς, ἀλλὰ πρωθυστερώς εἰς τὸ «Elogio di Foscolo» τὰ ἐξῆς : «*... Pensando poscia alle parole dell'Ecclesiastico : «Non rigettare la preghiera del tribolato, e non volger la faccia dal meschinello. Non affliggere il cuore*

1. Σημείωσις Ἑρρ. Σκάσση.— Εἰς τὸ ἀνωτέρω λεχθέν ὅτι οἱ ἐκδότης τοῦ Σολωμοῦ «ὁμολογοῦσιν ἄγνοιαν τῆς πηγῆς ἢ σιωπῶσιν» ἔχει νὰ εἴπῃ ὁ ἀνακοινῶν πρὸς ὑμᾶς ὅτι ἐκ τῆς ἐρεῦνης, τὴν ὁποίαν ἔκαμα, διεπίστωσα ὅτι ὁ μὲν καθηγητὴς κ. Α. Πολίτης σιωπᾷ, ὁ δὲ κ. Ν. Τομαδάκης γράφει «δὲν γνωρίζω πόθεν ἐλήφθη τὸ [λατινικὸν] χωρίον».

del meschino ; e non differire il soccorso a chi è in angustia ; e Dio terrà conto della buona opera come la pupilla dell'occhio suo . . . ».

Καὶ κατὰ μετάφρασιν Παπανικολάου :

«Σκεπτόμενος ἔπειτα τὰ ῥήματα τῆς Σοφίας Σειράχ : «Μὴ περιφρονεῖτε τὴν προσευχὴν τοῦ θλιβομένου καὶ μὴ ἀποστρέφετε τὸ πρόσωπον ἀπὸ τοῦ ἀτυχοῦς. Μὴ θλίβετε τὴν καρδίαν τοῦ δυστυχοῦς καὶ μὴ ἐπιβραδύνετε τὴν παροχὴν βοήθειας εἰς ὅποιον εὐρίσκεται εἰς δυσκολίαν. Καὶ ὁ Θεὸς θὰ ἐκτιμήσῃ τὴν καλὴν πράξιν ὡς κόρην τοῦ ὀφθαλμοῦ του».

Ἐς σημειωθῆ, ὅτι ἡ Σοφία Σειράχ ἀποκαλεῖται παρὰ τῶν Λατίνων ἀπὸ τοῦ Κυπριανοῦ «Ecclesiasticus». Ἐντεῦθεν ἡ παρανόησις.
